

W. K., J. K.

Uniwersytecki ośrodek socjologiczny w Krakowie

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 13/2, 140

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

UNIwersytecki OŚRODEK SOCJOLOGICZNY W KRAKOWIE*

Socjologię reprezentują na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie dwie katedry: Katedra Etnografii Ogólnej i Socjologii, od r. 1935 pod kierunkiem prof. dr Kazimierza Dobrowolskiego, oraz Katedra Socjologii i Demografii pod kierunkiem prof. dr Pawła Rybickiego, utworzona w r. 1957. Obie katedry skupiają 3 samodzielnych i 6 pomocniczych pracowników naukowych, nadto grono współpracowników (doktorów i magistrów), rekrutujących się z absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prace badawcze Katedry Etnografii Ogólnej i Socjologii UJ nawiązują w pewnym stopniu do tematyki przedwojennej. Przedmiotem ich jest tak rekonstrukcja minionych procesów społeczno-kulturowych, jak gruntowne odtworzenie aktualnej rzeczywistości. Tematyka badawcza spotyka się w dużej mierze na pograniczu etnografii i socjologii, obejmując głównie dwa podstawowe procesy: 1) przeobrażenia społeczno-kulturowe wsi, 2) kształtowanie się klasy robotniczej i jej kultury poprzez dopływ ludności wiejskiej do miast i ośrodków przemysłowych. Wychodząc od poznania tradycyjnej kultury chłopskiej ze schyłku okresu feudalnego, przedmiotem badań są narastające przemiany społeczne i kulturowe wsi, ze szczególnym uwzględnieniem skutków impaktu kapitalizmu, a następnie ustroju socjalistycznego na wieś. Z kolei przedmiotem badań jest proces odrywania się ludności chłopskiej od wsi, przenoszenia się do miast i ośrodków przemysłowych i kształtowania się z tej ludności nowych kategorii społecznych: 1) kategorii stojącej na pograniczu chłopów i robotników, której przedstawiciele dojeżdżają względnie dochodzą do pracy; 2) klasy robotniczej, wreszcie 3) inteligencji pochodzenia chłopskiego i robotniczego. W powiązaniu z tą problematyką baczną uwagę poświęca się socjologii pracy.

Działalność Katedry Socjologii i Demografii UJ zmierza w trzech kierunkach: historia myśli społecznej, socjologia miasta oraz zagadnienia demograficzne i socjologiczne, związane z procesami migracji ludności. W ramach pierwszego kierunku specjalizacji wymienić należy badania prof. P. Rybickiego nad wpływem *Polityki* Arystotelesa na nowożytną teorię społeczną. Wśród prac z zakresu socjologii miasta podjęto dwa badania. Jedno z nich, to badania strefy podmiejskiej Krakowa w jej aspektach przestrzennych, gospodarczych, demograficznych i socjologicznych. Drugie badanie ma za przedmiot procesy przystosowania ludności miejscowej i napływowej w Nowej Hucie do warunków życia miejskiego. Uwzględniana jest przy tym w szerokim zakresie tematyka ruchów ludnościowych, będąca przedmiotem zainteresowań Katedry i na innych płaszczyznach.

Równoległe z pracami badawczymi obie Katedry pełnią funkcje dydaktyczne, obsługując kierunek socjologii na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UJ. Cechą szczególną obecnych studiów socjologicznych na UJ jest dobór kandydatów, rekrutujących się przeważnie spośród osób, które mają już ukończony inny kierunek studiów. W grę wchodzi głównie magistrzy prawa, ekonomii, filozofii, etnografii, historii, geografii społeczno-gospodarczej, filologii polskiej i in.

W. K. i J. K.

PRACE BADAWCZE KATEDRY SOCJOLOGII UAM W POZNANIU

W związku z wznowieniem na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w marcu 1958 r. Katedry Socjologii (przemianowanie Katedry Historii Myśli Społecznej na Katedrę Socjologii) rozszerzył się zakres prac badawczych zespołu pracowników zatrudnionych

* Wyciąg z obszerniejszego sprawozdania opracowanego przez mgr Wł. Kwaśniewicza i mgr J. Kmiecika, które ukáže się w następnym tomie „Przeglądu Socjologicznego”.